

Fővárosi Ítéltábla

13.Gf.40.375/2009/6.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Klinger Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Kovács, Barborják és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen 8.114.155 forint és járulékai megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. március 5. napján kelt 16.G.41.080/2006/23. számú ítélete ellen a felperes részéről 25. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 (Kettőszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A Fővárosi Bíróság a 2009. március 5-én kelt 16.G.41.080/2006/23. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 540.000 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság az ítéletének alapjául szolgáló tényállást az alábbiak szerint állapította meg.

Az alperes mint megrendelő és a H.-Ép Rt. mint vállalkozó 2005. január 21-én vállalkozási szerződést kötöttek. Az alperes a tulajdonában lévő 32.830/4 helyrajzi számú ingatlanon István park elnevezésű lakóparkot építtetett a vállalkozóval.

A felperes mint bérbeadó és a H.-Ép Rt. mint bérbevevő között 2005. február 25-én megállapodás jött létre a felperes tulajdonát képező különböző zsaluzó anyagok, szerkezetek, eszközök és tartozékok bérletére vonatkozóan.

A H.-Ép Rt. mint engedményező és a felperes mint engedményes „opciós engedményezési szerződés” elnevezésű szerződést kötöttek, amely szerint az engedményezőnek az alperessel kötött vállalkozási szerződése alapján havonta leigazolt teljesítés után számla kiállítási jogosultsága van. Az engedményezési szerződéssel az engedményező a felperes számára vételi jogot engedett. A szerződés 4. pontja szerint a vételi jog azon a napon nyílik meg, amely napon az engedményező a zsaluanyag bérleti szerződésből eredő bármely fizetési kötelezettségével 5 napot meghaladó késedelembe esik, vagy a zsaluanyag bérleti szerződésben foglalt valamely egyéb lényeges kötelezettségét megszegi és az engedményes álláspontja szerint a szerződésszegés veszélyezteti az engedményező fizetési kötelezettségeinek teljesítését az engedményessel szemben. A szerződés 5. pontja szerint az engedményes a vételi jogát annak megnyíltától számított 60 napon belül az engedményezőhöz intézett egyoldalú írásbeli nyilatkozattal gyakorolhatja. Amennyiben ezen határidőn belül az engedményes a vételi jogát gyakorolja, úgy az ezt megelőző időszakban esedékessé vált követelésre az engedményes válik jogosulttá és az engedményes

követelheti a kötelezettől a teljesítést (7. pont). Az opciós jog gyakorlásáról szóló jognyilatkozat átvételét követően az engedményező haladéktalanul köteles a követelés-rész átruházásra vonatkozó számláját kiállítani és az engedményesnek megküldeni (8. pont). Az engedményes vállalta, hogy az engedményezés tényéről a kötelezettet haladéktalanul írásban - ajánlott és tértivevényes küldemény formájában - értesíti (14. pont). Az alperes kötelezettként a szerződést tudomásul vette, és ezt a képviselői cégszerű aláírással igazolták.

A H.-Ép. Rt. 2005. július 1-i, 2005. szeptember 7-i és 2005. október 6-i értesítései alapján az alperes 14.209.599 forintot, 22.668.540 forintot és 21.551.096 forintot fizetett a felperesnek. A H.-Ép Rt. 2005. november 15-én különböző alvállalkozók felé kérte az ott részletezett összegek közvetlen kifizetését, a fennmaradó 8.370.087 forintot pedig a saját számlájára utalni.

A felperes 2005. november 4-én írásban tájékoztatta az alperest, majd november 19-én a H.-Ép Rt.-t, hogy az opciós engedményezési szerződés alapján élni kíván a szerződésben biztosított opciós jogával. A H.-Ép Rt.-nek 2005. november 19-én nem volt 5 napot meghaladó fizetési késedelme a felperes felé.

Az alperes a H.-Ép Rt.-nek 2005. november 22-én 5.940.918 forintot, 4.778.000 forintot, 2.884.819 forintot és 1.194.000 forintot, majd 2005. december 5-én 26.421.924 forintot fizetett.

Az alperes és a H.-Ép Rt. közötti vállalkozási szerződés 2005. december 2-án megszűnt, és az alperes a B. 03 Vagyonvédelmi Kft.-vel megbízási szerződést kötött a perbeli ingatlan vagyonvédelmére.

Az alperes és a H.-Ép Rt. 2005. december 16-án írásban megállapodott az építési terület közös megegyezéssel történő kiürítéséről. Ebben a megállapodásban a szerződő felek rögzítették, hogy a vállalkozási szerződést a felek 2005. december 2-án közös megegyezéssel megszüntették, az addig elvégzett munkák műszaki

átadás-átvétele megtörtént és a felek pénzügyileg elszámoltak. A szerződő felek megállapodtak, hogy a vállalkozó a teljes építési területet legkésőbb 2005. december 19. napján reggel 8.00 óráig elhagyja, az építkezés területéről teljesen levonul, vállalja az összes alvállalkozó levonulását is, és az építési területet, az épületeket és a telket kitakarított állapotban átadja.

A H.-Ép Rt. a felperes tulajdonát képező zsaluanyagot nem bontotta el és nem szállította el, így azt a felperes szállította el 2006. március 24-én.

Az alperes 2006. március 28-án kötött vállalkozási szerződést az I. Team Kft.-vel az építkezés befejezésére. Az építkezésen 2005. december 2. és 2006. március 28. közötti időtartam alatt munka nem folyt.

A felperes a keresetében elsődlegesen engedményezés vagy kártérítés jogcímén kérte kötelezni az alperest 8.114.155 forint tőke és ezen összeg után 2005. november 14-től a kifizetés napjáig járó, a jegybanki alapkamat kétszeres szorzatát kitevő késedelmi kamat megfizetésére. Másodlagosan jogalap nélküli birtoklásból eredő haszon ellenértékének kiadása vagy jogalap nélküli gazdagodás címén a 2005. december 2-től - 2006. március 31-ig terjedő időszakra vonatkozóan a zsaluanyag használati díjaként kérte kötelezni az alperest ugyanezen tőkeösszeg, valamint az után 2006. március 31-től a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összege szerinti késedelmi kamat megfizetésére, kérte továbbá az alperest perköltség fizetésére kötelezni.

Az alperes a felperes keresetének elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes által peresített számlák (2010856, 2010858 és 2010872) összege 8.114.155 forint, amelyek alapjául szolgáló követelés nem szállt át a felperesre, az opciós jog gyakorlásának feltételei nem álltak fenn, ugyanis a felperes az opciós jogát 2005. november 19-én gyakorolta, míg a számlák esedékessége 2005. november 14-e volt, tehát a H.-Ép Rt.-nek nem volt 5 napot meghaladó fizetési

késedelme ezen számlák vonatkozásában. A felperesnek a 2005. november 4-ei értesítése pedig nem joghatályos, hiszen az alperest nem az engedményező, hanem az engedményes értesítette. Vitatta a kamatfizetés kezdő időpontját is. Beszámítási kifogást terjesztett elő arra hivatkozva, hogy a H.-Ép Rt.-vel szembeni alperesi követelés a felszámolási eljárás során nem térült meg. A másodlagos kereseti kérelem kapcsán előadta, hogy a felperes tulajdonát képező zsaluanyagoknak az alperes a H.-Ép Rt.-vel kötött szerződés megszűnését követően felelős őrzőjévé vált, azokat a H.-Ép Rt.-nek kellett volna elszállítania a 2005. december 19-i megállapodásra tekintettel. Ez nem történt meg, de a felperes a zsaluanyagokat bármikor elszállíthatta volna. Az alperes a zsaluanyagot 2005. december 2. és március 31. között nem használta, ebben az időszakban az építkezés szünetelt, az alperes az új vállalkozóval csak 2006. március 28-án kötött szerződést. Beszámítási kifogást terjesztett elő 15.746.230 forint őrzési költséget megjelölve.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 328. § (1) bekezdése és a Ptk. 228. (1) bekezdése felhívása mellett rögzítette, hogy az engedményezési megállapodás 4. pontjában a felek az engedményezés hatályának beálltát a H.-Ép Rt. engedményező teljesítésének elmaradásához köötték, így az engedményezés megnyílt felfüggesztő feltétele a H.-Ép Rt. teljesítésének elmaradása volt. Az engedményezési szerződés nem tartalmazott konkrét összeget, az engedményezett követelés a H.-Ép Rt.-nek a felperes felé fennálló tartozásával egyezett meg.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 328. § (4) bekezdésére alapítottn kifejtette, hogy amennyiben a kötelezettet az engedményező értesítette, ez után a kötelezett csak az új jogosultnak teljesíthetett. Az alperesnek az engedményes részére történő teljesítéséhez szükség volt arra, hogy az engedményező H.-Ép Rt. értesítse alperest az alperes által a részére fizetendő, esedékessé vált követelés vonatkozásában az engedményezés hatályának beálltáról és az engedményezett összeg nagyságáról. A felek a gyakorlatban is így jártak el, hiszen a H.-Ép Rt. 2005. július 1., szeptember 7. és október 6. napján kelt levelében tájékoztatta az alperest,

hogy milyen összegek kerültek a felperes részére engedményezésre. Azt pedig, hogy az alperes nem a felperes, hanem a H.-Ép Rt. értesítése alapján teljesített a felperes felé, alátámasztja, hogy a felperes 2005. október 3-án 21.199.534 forint, míg a H.-Ép Rt. 2005. október 6-án 21.551.096 forint megfizetésére szólította fel az alperest, és az alperes ez utóbbi összeget fizette meg a felperesnek.

Az elsőfokú bíróság az okirati bizonyítékok alapján állapította meg a felek közötti fizetési gyakorlatot, ebben a körben mellőzte az indítványozott J. I. tanú meghallgatását. A felperes által peresített számlákban szereplő összeg teljesítési határideje 2005. november 14. napja volt, a felperes opciós joga 2005. november 19-én még nem is nyílt meg. A felperes 2005. november 4-én ugyan 21.319.945 forint megfizetésére szólította fel az alperest, azonban a felperes engedményesnek minősül, az alperes pedig a Ptk. 328. § (4) bekezdésére tekintettel az új jogosultnak csak az engedményező értesítése alapján volt köteles teljesíteni, ennek hiányában csak saját veszélyére teljesíthetett volna annak, aki engedményesként fellépett. A H.-Ép Rt. 2005. november 15-i levele pedig a felperes felé fizetendő összeget, a felperesre engedményezett követelést nem tartalmazott. Az alperes tehát jogosan teljesített az engedményezőnek annak rendelkezései szerint, így azt a felperes engedményezett követelés jogcímén nem követelheti. Jogellenesség hiányában az alperest kártérítési felelősség sem terheli.

Az elsőfokú bíróság a másodlagos kereseti kérelmet is elutasította a Ptk. 389. §, 402. § és 315. § felhívása mellett utalva az alperes mint megrendelő és a H.-Ép Rt. közötti vállalkozási szerződésre, amelyben a felperes teljesítési segédnek minősült. A vállalkozó vállalta 2005. december 16-án, hogy 2005. december 19-ig az építkezésről levonul, továbbá vállalta az összes alvállalkozó levonulását, és az építési terület teljesen kiürített állapotban történő átadását az alperesnek, de e kötelezettségének nem tett eleget. A Ptk. 196. § (1) bekezdése értelmében az alperes és a H.-Ép Rt. közötti vállalkozási szerződés megszűnését követően az alperes a felperes tulajdonát képező dolgok vonatkozásában felelős őrzővé vált.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 196. § (3) bekezdése felhívása mellett utalt arra, hogy a zsaluanyagok hasznát nem hozták, a felperes erre alapított igénye sem alapos. Az alperes nem használta 2005. december 2. és 2006. március 31. között a zsaluanyagokat, az építkezés szünetelt. Ez alatt az idő alatt a zsaluanyagok be voltak építve, de bármikor elbonthatók és elvihetők voltak. Erre utalt a 2005. december 16-i megállapodás és a felperes munkavállalója, Cs. Zs. tanúvallomása is. A felperesnek bármikor lehetősége lett volna a tulajdonát képező dolgok elszállítására. Az elsőfokú bíróság a tanúvallomások alapján mellőzte az igazságügyi szakértő kirendelése iránti felperesi bizonyítási indítvány teljesítését. A zsaluanyagok tekintetében az alperes nem jutott vagyoni előnyhöz, a jogalap nélküli gazdagodásra alapított kereset sem alapos.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította teljes egészében, így a beszámítást érdemben nem vizsgálta. A Pp. 78. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdésének a) pontja alapján kötelezte a felperest az általános forgalmi adót is tartalmazó ügyvédi munkadíj alperes részére történő megfizetésére.

Az ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, elsődleges az ítélet megváltoztatását és a keresetnek történő helytadást, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte. Fellebbezésében hivatkozott arra, hogy a 2008. május 22-én benyújtott előkészítő iratban kérte az alperes kötelezését az építési napló csatolására, a zsaluk beépítésére és használatára vonatkozóan indítványozta ezen bizonyítást. Kifogásolta ezen bizonyítási indítványa teljesítésének mellőzését, amelyet az elsőfokú bíróság nem indokolt meg, ennek hiánya pedig eljárási szabálysértést jelent. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a zsaluanyagok beépítésével és használatával összefüggésben megalapozatlan ítéletet hozott, az opciós jog gyakorlásával és az engedményezéssel kapcsolatban a szerződés teljes terjedelmű figyelembevételét kérte. Utalt arra, hogy az elsőfokú ítélet szerint a 2005. november 19-i joggyakorlás idő előtti volt, mert nem volt 5 napot meghaladó fizetési késedelme az engedményezőnek. Az opciós jog gyakorlásáról szóló értesítőt azonban 2005. november 28. napján vették át, így a

nyilatkozat ettől kezdődően hatályossá vált. Kijelentette, hogy az alperes tisztában volt a felperes felé fennálló tartozással, és csak saját veszélyére fizethetett az engedményező felé.

A felperes a fellebbezésében hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság a zsaluanyagok tekintetében megalapozatlanul döntött, ugyanis véleménye szerint a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet a használat hiányára következtetni. Amennyiben az építkezésen a zsaluanyagok beépített és aktív állapotban voltak, úgy a felperesi igény megalapozott. A zsalu beépítésére az engedményezőnek még 2009. december 19-ig volt lehetősége, de a zsaluhasználat a további hetekre is indokolt lehetett. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem értékelte megfelelően a tanúvallomásokat. Az alperesnek a felperesi követelésekről tudnia kellett, az engedményezési szerződés alapján az alperesnek tisztáznia kellett volna, hogy a felperes kíván-e élni az opciós joggal. Az alperes nem így járt el, így az alperes a felperesnek jogellenesen kárt okozott. A felperes utalt arra is, hogy az alperessel szemben egy ugyancsak azonos jogalpból származó másik rész-számla tekintetében fizetési meghagyást terjesztett elő, amely alapján az alperes a tőkét, a kamatot és a költséget is megfizette, ezzel mintegy alátámasztotta a kereset jogalapját.

A felperes - időrendi sorrendiségbe állítva a H.-Ép Rt. és a felek közötti megállapodásokat - utalt arra, hogy a szerződéses láncolatban számos ellentmondás fedezhető fel, amelyek miatt megkérdőjelezhető az elsőfokú ítélet megalapozottsága. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság a tényállást nem tárta fel maradéktalanul és az ellentmondásokat nem tisztázta. Ilyen ellentmondás a H.-Ép Rt. 2005. december 2-i nyilatkozata, amely szerint alvállalkozót nem vett igénybe és tartozás nem terheli, és ellentmondásos az alperesi igénybejelentés és az egymással kapcsolatos elszámolásra vonatkozó nyilatkozat is. A felperes utalt B. S. felelős műszaki vezető nyilatkozatainak ellentmondásosságára is. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a tanúvallomásokat sem értékelte körültekintően, és álláspontja szerint a zsaluk használatáról, illetve beépítettségének technológiai

szükségességéről csak szakértő tudott volna megbízható véleményt mondani az építési napló birtokában. Véleménye szerint az alperes beszámítási kifogása a jogi álláspontjának bizonytalanságára utal, hiszen a követelést az engedményezési értesítések hiányára tekintettel kérte elutasítani, de a beszámítási kifogásánál az értesítések hatályosságára hivatkozik.

A fellebbezésében a felperes hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az opciós engedményezési szerződésben az opciós jog megnyíltaként vagylagosan meghatározott második feltételt és a zsalutechnológia jellegzetességeit nem tisztázta. Álláspontja szerint a felperes nem volt teljesítési segéd.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében (3. sorszám) az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú eljárási költségekben való marasztalását kérte, ugyanis álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan utasította el a keresetet és eljárási szabálysértés nem történt. Felhívta a figyelmet arra, hogy a H.-Ép Rt.-nek 2005. december 19-ig a teljes építési területet ki kellett volna ürítenie, amelybe beleértendő a felperesi zsaluanyag is, amelyeknek már biztosan nem volt technológiai szerepe ezt követően. Állította, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban bizonyította, hogy az építkezés 2006. márciusában indult újra, ezért sürgősen az építési napló csatolása, de azt az alperes egyébként sem tudná csatolni, mivel nincs a birtokában. Kifejtette továbbá, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte a felek gyakorlatát, a H.-Ép Rt. értesítése alapján teljesített alperesi fizetéseket. Előadta, hogy az alperes és a H.-Ép Rt. közötti vállalkozási szerződésből eredően a H.-Ép Rt.-nek 166.793.499 forint tartozása áll fenn az alperessel szemben, ezt a felszámoló nyilvántartásba vette. Kijelentette, hogy a felperes által hivatkozott fizetési meghagyásban szereplő összeget a felperes részére jogfenntartással fizette meg, annak jogalapját ésösszecszerűségét nem ismerte el.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében a korábbi előadásainak fenntartása mellett hivatkozott arra, hogy az alperes vállalkozói díjat fizetett a H.-Ép Rt. részére,

amely magában foglalta a technológiailag szükséges időtartamra a zsaluzás költségeit is. A beszámítási igényét csak másodlagosan, marasztalása esetére terjesztette elő, amit nem kellett vizsgálni, mivel az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

A fellebbezés megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, valamint megfelel a jogszabályoknak az érdemi határozata és annak jogi indokolása is.

A Ptk. 328. § (1) bekezdése értelmében a jogosult követelését szerződéssel másra átruházhatja (engedményezés). A (3) bekezdés szerint az engedményezésről a kötelezettet értesíteni kell; a kötelezett az értesítésig jogosult az engedményezőnek teljesíteni. A (4) bekezdés értelmében ha a kötelezettet az engedményező értesíti, a kötelezett az értesítés után csak az új jogosultnak (engedményes) teljesíthet; az engedményestől származó értesítés esetén a kötelezett követelheti az engedményezés megtörténtének igazolását. Ennek hiányában csak a saját veszélyére teljesíthet annak, aki engedményesként fellépett.

A 2005. március 8-án kelt opciós engedményezési szerződés 4. pontjában foglalt két feltétel hiányát az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg. A felperes által peresített három számla esedékessége 2005. november 14-e volt, a felperes 2005. november 19-i kelt értesítésekor a H.-Ép Rt.-nek 5 napot meghaladó fizetési késedelme nem volt. A felperes csak a fellebbezési tárgyaláson hivatkozott arra, hogy az opciós engedményezési szerződésben az opciós jog megnyílásának feltételeként meghatározott másik feltétel megvalósult, amely szerint az opciós jog akkor is megnyílik, ha az engedményező a szerződésbe foglalt egyéb lényeges kötelezettségét megszegte és az a felperes engedményes álláspontja szerint veszélyeztette a felperessel szemben keletkező fizetési kötelezettségeinek teljesítését. A felperesnek korábban nem volt ilyen konkrét kötelezettségszegést

tartalmazó előadása, így ezt a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel érdemben nem is vizsgálhatta.

Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette a feleknek az engedményezésről való értesítéssel és a fizetéssel kapcsolatos gyakorlatát.

Az alperes a H.-Ép Rt.-vel kötött vállalkozási szerződés alapján került a felperes tulajdonát képező zsaluanyag birtokába. A H.-Ép Rt. és az alperes 2005. december 16-i írásbeli megállapodása alapján pedig a H.-Ép Rt. kötelezettsége lett volna a területről való levonulás, és így a bérlet tárgyát képező zsaluanyag elszállítása is. Arra nézve pedig nem merült fel adat, hogy az alperes a vállalkozási szerződéstől eltérő célra és módon használta volna a zsaluanyagot, vagy a felperest akadályozta volna a zsaluanyag leszerelésében és elvitelében. Ilyen körülményekre a felperes nem is hivatkozott, ezért az alperes által megvalósított jogellenes birtoklásra való hivatkozása alaptalan.

A zsaluanyag használata és hasznosítása az alperes és a H.-Ép Rt. között létrejött vállalkozási szerződéséből adódott, így az elsőfokú bíróság helyesen utasította el a felperesnek a jogalap nélküli gazdagodásra alapított igényét is. Az alperesi bizonyítási indítványok elutasítását az elsőfokú bíróság nem indokolta teljeskörűen, azonban ez - a bizonyítás szükségtelensége folytán - nem tekinthető olyan súlyú szabálysértésnek, amely az elsőfokú ítélet megalapozatlanságát jelentené és a hatályon kívül helyezését indokolná.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A felperes fellebbezése sikertelen maradt, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az általa lerótt fellebbezési illeték és a másodfokú eljárással összefüggésben nála felmerült egyéb költségek a terhén maradnak, továbbá köteles megfizetni az alperes részére a nála felmerült másodfokú perköltséget, amely a 32/2003.(VIII.22.) IM

rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított, az áfát is tartalmazó ügyvédi munkadíjból áll.

Budapest, 2009. szeptember 23.

. Koday Zsuzsanna s.k.
a tanács elnöke

Dr. Molnár József s.k.
előadó bíró

Dr. Sándor Ottó s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
bírószági tisztviselő